

Iz pravosodne prakse.

Civilno pravo.

a) Določbo §-a 37. konk. reda, zlasti odst. 2.) je pri eksekutivni prodaji nepremičnin izven konkurza analogno uporabiti tudi tedaj, kedar sodobno zavezana posestva imajo razne lastnike in ostala posestva še niso prodana.

Posestva X. držale so se kot glavnega vložka tirjatve tabularnih upnikov: A, B, C, D in več drugih; tirjatve upnikov A, B in C. bile so sodobno zavarovane tudi na posestvih Y in Z, lastnih drugim lastnikom.

Upnik B. je vodil samo proti lastniku posestva X realno eksekucijo in to njegovo posestvo je bilo samo v eksekuciji prodano.

Pri razdelitvi se je zdražilo dodelilo v poplačilo prednjim upnikom A, B in C, kateri so zahtevali, naj se jim njih tirjatve s pripadki poplačajo v celih svotah jedino le iz zdražila za eksekutivno prodani glavni vložek. In tako se je zgodilo, da je poznejšnji upnik D. popolnem propadel s svojo tirjativjo, katera se je držala zgol posestva X.

V razdelilnem odloku je okrajno sodišče prošnjo upnika D, da bi se tirjativam upnikov A, B in C dodelilo razmerno tudi iz sovložkov, zavrnilo, gledé na to, da ti sovložki niso bili zajedno prodani in da so upniki A, B in C zahtevali poplačila celih svojih tirjatev jedino le iz posestva X.

Upniku D. se je pa pač prepustilo, da lahko, kedar razdelilni odlok stopi v pravno moč in ko kupec izpolni dražbene pogoje, na podlogi razdelilnega odloka zahteva, naj se v vložkih sodobnih hipotek Y in Z v vrsti zastavnih pravic, tu vpisanih za tirjatve upnikov A, B in C, vpiše pravica, po kateri naj se mu poravná njegova tirjatev v tisti meri, kolikor bi mu šlo, ako bi upniki A, B in C bili tudi iz neprodanih posestev Y in Z zahtevali razmernega poplačila svojih tirjatev, iz posestva X popolnoma pokritih.

Na rekurz lastnikov posestev Y in Z je višje dež. sodišče v Brnu premenilo odlok prvega sodišča glede poslednjega odstavka tako, da se zavrača tudi zahteva upnika D., naj bi se njegova pravica v sovložkih Y in Z pri tirjativah upnikov A, B in C vpisala po smislu §-a 37. konk. reda, in sicer zategadelj, ker ne gledé

na vprašanje, ali je zahteva v smislu §-a 37. konk. r. po pravu, tukaj tudi ne gré tega zakonovega določila analogno upotrebljati uže zato ne, ker se tirjatve ne držé več posestev, lastnih j e d n e m u in istemu eksekutu.

Najvišje sodišče je z odločbo z dné 20. septembra 1892, št. 10712, zapisano v repertorij izrekov pod št. 156, deloma ugodilo revizijskemu rekurzu upnika D. in predrugačilo odločbi obeh nižjih sodišč tako, da je zaznambo pravice D-ove, dovoljeno od prvega sodnika, zvršiti šele potem, ko se v knjigi zbrišejo tirjatve upnikov A, B in C na sodobnih hipotekah ali pa sočasno s tem izbrisom.

Razlogi.

Sporno ni, da je rekurent s svojo tirjativjo popolnem propal pri posestvu X., ker so upniki A, B in C pred njim, katerih tirjatve se sodobno drže vložkov Y in Z, priglasili svoje tirjatve in zanje tudi dobili dodeljeno popolno poplačilo iz zdražila za posestvo X, katero je sámo bilo prodano v eksekuciji. Zahteva rekurentova, da bi svoj čas pri razdelitvi zdražila za sodobne, doslej neprodane hipoteke oziralo se nanj po smislu pravnega, v §-u 37. konk. r. izrečenega, toda ne samo na konkurzno postopanje, nego tudi na realne eksekucije izven konkurza uporabnega, pravičnega načela, je upravičena in prilega se §-u 37. konk. r., da se to ima na razpregledu do obravnave o téh bodočih razdelitvah zdražila, da se torej tudi zavaruje s primernim vpisom v vložkih oproščenih posestev: ker upniki hipoteke mogo upotrebiti pravico volitve po §-u 37. konk. r. le, da so poplačani, ker je torej s tem, če se je po zahtevi teh upnikov nakazalo na najvišje skupilo iz prodane sodobne hipoteke in doseglo resnično poplačilo na podlogi tega dodelila, preminol pravni temelj za to, da bi še nadalje trajale zastavne pravice na neprodanem posestvu, sodobno obremenjenem za tirjatve, katere je treba plačati po volji upnikov; ker je treba z izbrisom dotičnih zastavnih pravic zajedno upotrebiti § 37. konk. reda v korist rekurentovo, da ne bi sicer poznejšnji upniki brez najmanjšega razloga imeli dobiček na troške rekurentove; ker konečno gledé načina, kako je ravnati s hipotekarno tirjativjo, držečo se sodobno več posestev, zastran dodelitve iz zdražila za jedno izmed njih, ne gré delati razlike, pripada li teh več posestev jednemu in istemu lastniku, marí pa raznim lastnikom, kakor

tudi iz zadnjega odstavka §-a 37. konk. r. izhaja, da je določbo, obseženo v odstavku prvem, uporabljati tudi na slučaj, kedar se ostala posestva ne prodajajo. Zategadelj se je ustreglo upravičeni prošnji D-ovi, naj se glede njegove priglašene, toda pri dodelilu zdražila za posestvo X propadle tirjatve analogno uporabi § 37. konk. reda in sta se predružačili rešili obeh nižjih sodišč, kajti določba druge instance se ne prilega duhu in besedam §-a 37. konk. reda, a odlok prvega sodnika se po svojem zlogu odmika od te zakonove določbe in bi se zato morebiti lahko napačno razumel. Troški se rekurentu niso pripoznali, ker na razdelitev skupila, katero prevede sodišče samo od sebe, ni uporabljati določil zakona z dné 16. majnika 1874, št. 69. drž. zak.

Vrhu tega se je ukrenilo, da se zgoraj napisani pravni stavek zapiše v repertorij izrekov.

b) Cesijska valuta mora biti dejanski in določno dogovorjena.

Katarina S. tožila je Valentina P., da jej mora plačati cesijsko valuto iz odstopnega pisma z dne 10. junija 1891. l. v znesku 700 gld. s prip.

Okrajno sodišče v Kamniku je z razsodbo z dne 15. febr. 1892, št. 1004 odbilo tožbeno zahtevo iz nastopnih razlogov:

Po odstopnem pismu z dne 10. junija 1891. l. odstopila je tožiteljica tožencu v last svojo, pri posestvu vlož. št. 48 v kat. obč. S. vknjiženo tirjatev iz izročilne pogodbe z dne 9. februvarija 1875, znašajočo 700 gld. s prip. S tožbo tirja sedaj plačila cesijske valute v znesku 700 gld. Toženec ugovarja, da se kaka cesijska valuta sploh ni določila, ampak je tožiteljica njemu darovala navedeno tirjatev. Tožiteljica mora torej dokazati, da se je 700 gld. valute tudi dogovorila. V dopolnilni obravnavi navaja, da se valuta ni določila s številkami, a samo po sebi je umevno, da mora toženec plačati 700 gld. za odstop te tirjatve, ker je popolnem varna. Le-ta trditev ni osnovana. Ker tožiteljica trdi, da je tirjatev 700 gld. odstopila tožencu proti odplačilu, onda je odstopno pogodbo smatrati za kupno pogodbo. Po določbi §-a 1054. obč. drž. zak. mora kupna cena ustanovljena biti in posneti je to tudi iz §-a 1397. obč.

drž. zak. Ker se pa odstopna valuta ali kupnina ni določila in sosebno ne 700 gld., zato je bilo odbiti tožbeno zahtevo.

Na apelacijo tožiteljice je višje dež. sodišče z odločbo z dne 11. majnika 1892, št. 3117 potrdilo prvosodno razsodbo iz razlogov:

Z odstopno pogodbo ustanové se med cedentom in cesijonarjem pravice in zaveze le po smislu vsebine pogodbe (§-a 1392. in 1395. obč. drž. zak.) Tožba cedentova, da mu mora cesijonar plačati cesijsko valuto, je torej le tedaj in toliko utemeljena, če ni dogovorjena zgolj pravica do kake valute, ampak tudi izrečeno, koliko po številkah znaša. Zato se ne dá smatrati za samo po sebi umevno niti to, da se je sploh valuta dogovorila, še manj, da se je njej določil znesek po številkah, to sosebno ne, ker po besedah zadnjega stavka v §-u 1397. obč. drž. zak. ni, da bi moralo odplačilo za odstopljeno tirjatev biti tolikšno, kolikor znaša ta tirjatev. Pač pa izhaja iz tega navedenega zakona, da mora biti v tem pogledu vedno določno porazumljenje, iz katerega je jasno in razločno videti, koliko sta stranki uže preje sami ustanovili cesijske valute. V tem smislu se odplačilna cesija, kakeršno tu trdi uprav tožiteljica sama, zares kaže kakor kupna pogodba, in bila je torej tožiteljici prva dolžnost, če je hotela uveljaviti svojo pravico do odplačila za odstopljeno tirjatev, da bi bila povedala, koliki znesek se je dejanski dogovoril kakor odplačilo, in tudi, da bi ta dogovor dokazala. Ker tožiteljica ni storila niti tega, niti onega, ker tudi odstopna listina ne omenja kakega dogovora zastran cesijske valute in zastran morebitne njene visokosti, ker pa iz povedanega izhaja, da sodnik ne more dopolniti nedostatnega dogovora kontrahentov, — zato je prvi sodnik po pravici odbil tožbeno zahtevo, ne da bi bilo treba pretresati in dokazovati neodplačilnosti cesijskega opravila, katero trdi toženec.

Izvenredni reviziji tožiteljice najvišje sodišče z odločbo z dne 28. septembra 1892, št. 8038 ni ugodilo iz razlogov:

Da sta obe nižji instanci jednako odbili tožbeno zahtevo, ni očitna krivica, ki bi dajala pravico vzklicovati se na dvorni dekr. z dne 15. februarja 1833, št. 2593 zb. pr. zak., pač pa je to odbitje glede na razloge v odločbah nižjih instanc prav, kakor zahteva stanje stvari in pa zakon, zlasti, če pomislimo še nastopno. Cesijska valuta ni, da bi morala vedno biti v gotovem denarji, nego cedent

lahko po svoji volji tudi kako drugo storitev smatra za namestek cesijske valute. Tožiteljica pripozna, da je podkrižala odstopno listino, in njeno vsebino sama v repliki brani s §-om 887. obč. drž. zak., toda v odstopni listini je potrdila prejem cesijske valute. In ker tožiteljica niti ne trdi, da se jej je tedaj kaka valuta obljubila, a kasneje ne plačala, zato ni treba tu preiskavati, kaj je tožiteljica, podkrižujoč odstopno listino, smatrala za valuto in potrdila kot prejeto.

c) Slučaj §-a 72. obč. sod. reda.

V pravdi Jurija A. tožitelja zoper Franciško O. toženko je deželno sodišče Ljubljansko z razsodbo z dné 1. marcija 1892, št. 633 ugodilo tožbeni zahtevi in spoznalo za pravo: Toženka je dolžna, da prevede pravice, s katerimi se je hvalisala proti provizorni, po vloženem stavbenem načrtu pod D ad I nameravani novi stavbi na dvorišči tožiteljeve hiše, sicer se njej naloži večno molčanje, tožitelju pa dovoli nova stavba po vloženem stavbenem načrtu; tudi mora tožitelju povrniti tožbene in sodne troške i. t. d.

Razlogi.

Tožbeni zahtevi se ugovarja: 1. da je zahteva čisto nepotrebna in nedopustna, ker se stavbena privolitev (C ad I) glasi brezpogojno; 2. da je zahteva nedopustna, ker je tožitelj zadevno novo stavbo po vloženem stavbenem načrtu (D ad I) uže bil zgotovil ali vsaj jo pričel, predno je vložil tožbo; 3. in sicer a), da je toženka zadnja faktična posestnica zidu, na kateri naj se stavi, odnosno na kateri se je uže stavilo ter b), da ima vrhu tega služnostno, od tožitelja jej pripoznano pravico, hoditi skozi vrata zadevnega zidú po vodo, in da torej proti njej pozivna tožba ni dopustna.

Ad 1. Res je, da je mestni magistrat kot politično oblastvo z dekretom z dne 18. septembra 1890 pod C ad I tožitelju dovolil stavbo po vloženem načrtu pod D ad I. Ta odločba je pa upravičena po določilu 2. odst. v §-u 10. kranjskega stavb. reda z dne 25. oktobra 1875, po katerem naj politično oblastvo ugovore zasebno-pravne vsebine proti nameravani stavbi odkaže na pravni pot, a ob enem vendar tudi spozna, kako je stavba dopustna po propisih stavbenega reda in sploh v javnem pogledu, — ker ima

namreč po 5. odstavku navedenega paragrafa politično oblastvo pravico, da dovoljuječ stavbo tudi zahteva od stavbenega gospodarja prenaredb po smislu stavbenega zloga, dobrega vkusa ter drugačnih prenaredb, zato more napominani dekret imeti le ta pomen, da je stavba, nameravana po vloženem stavbenem načrtu, brezpogojno dopustna, kar se tiče propisov stavbenega reda in sicer javnih ozirov. Ni moči torej pritrditi toženkinemu nazoru, da bi tožitelju bila z dekretom pod C ad I stavba dovoljena v vsakem pogledu in brezpogojno. Ta nazor ne bi niti tedaj veljal, ako bi v rečenem dekretu ne bilo izrecno omenjeno, da je toženkine zasebno-pravne ugovore proti nameravani stavbi provesti pravnim pôtem, ker uže po dv. pis. dekretu z dne 25. marcija 1841, št. 8303 političnim oblastvom pristoja le odločevanje, je li stavbi kaj policijskega ali političnega na poti in kaj, a zasebno-pravne ugovore odločevati je poklican jedino le sodnik.

Ad 2. Res ni tajiti, da tožitelj, če je stavbo, proti kateri ni bilo ugovora niti v tehniškem, niti javnem pogledu, pričel, predno se je zavaroval proti zasebno-pravnim ugovorom toženkinim, ni ravnal po zakonitih propisih, zlasti po 3. odstavku §a 11. kranjskega stavbenega reda; vender pa mu ni odrekli aktivne legitimacije v le-to tožbo. Uradni zapisnik z dne 11. septembra 1890 pod B ad I dokazuje, da je toženka po svojem zastopniku pri komisijiski obravnavi dne 11. septembra 1890, vršeči se na tožiteljevo prošnjo za stavbeno dovolitev, oglasila vsakovrstnih zasebno-pravnih ugovorov proti nameravani stavbi ter si pridržala še drugih, če nastane pravda. Proti tem ugovorom se ne more drugače zavarovati tožitelj, nego da pozove tožiteljico, naj prevede svoje dozdevne, proti stavbi naperjene, torej stavbo ovirajoče pravice. Seveda tožitelja, če se prepozno pojasni pravno razmerje med njim in toženko glede zadevne stavbe, mogo zadeti slabi nasledki te zapoznelosti, ker se lahko zgodi, da bi moral po provedenem pravnem sporu, ki bi nastal vsled te pozivne tožbe, tožitelj stavbo podreti povse ali nekoliko. Ugovarja sicer toženka, da je le ta tožba prepozno vložena, ker je zadevna stavba bila uže zgotovljena pred tožbo, besede §-a 72. obč. sod. reda pa pišejo, da je tist, kdor stavbo n a m e r a v a, upravičen pozvati tiste, proti katerih ugovorom se misli zavarovati, naj provedô svoje pravice; toda s tem ugovorom se ne more znebiti tožbe, katero je pouzročila s svojimi,

pred stavbeno komisijo storjenimi ugovori in to tem manj, ker je pustila, da je (kakor pravi) »zakonu protivni«
dekret pod C ad I stopil v pravno moč, ker ni, kakor priznava sama, zoper pričeto stavbo klicala sodišča na pomoč (§ 340 obč. drž. zak.) in proti njej sploh nič demonstrovala, in ker končno v le-tej pravdi zopet in zopet poudarja, da je upravičena zahtevati, naj tožitelj razruši novo stavbo. Tožitelj mora torej imeti pravico, da končno dožene rešitev vprašanja, ostane li stavba ali ne, a to je moči doseči jedino le s pozivno tožbo.

Ad 3. Res je, da pozivna tožba ni dopustna proti posestniku kake stvari, ker po §-u 323. obč. drž. zak. in po dv. dekretu z dné 15. januarija 1887, št. 621 zb. pr. zak. lit. cc) ni moči nikogar siliti, da bi navedel naslov svoje posesti. — *Ad a)* Toženka trdi v svojem odgovoru z dné 31. marcija 1891, da se nahaja v zadnji faktični posesti zadevnega zidu. Ta nazor je pomoten. Toženka namreč navaja sama, da je tožitelj, predno je še vložil le-to tožbo, torej uže pred 3. oktobrom 1890 postavil zadevno novo stavbo na dotični zid in da ona proti stavbi ni nič demonstrovala in da celo ni iskala sodne pomoči. Tako pa se sama udá, ker sopesesti niti ne trdi, da je izgubila dozdevno zadnjo faktično posest na zidu, a da je to posest pridobil tožitelj. Pač trdi toženka, da se s tožiteljevo novo stavbo posest ni odvzela, ampak samó motila, in potem, da je uvaževati posestno vprašanje, kakeršno je bilo za časa tožbe ali prav za časa, ko se je ugovor oglašil. Ta trditev pa ni utemeljena in to ne zaradi §-a 349. obč. drž. zak. in §-a 2. ces. ukaza z dné 27. oktobra 1849, št. 12 drž. zak.; po teh določbah se posest telesne stvari izgubi tedaj, kedar stvar pride v tujo posest, in tistega, čigar posest je motena, napotiti je k redni posestni tožbi po pravnem potu, ako preteče tridesetdnevni rok. — *Ad b)* Tožitelj ne prereka, da toženka ima posest služnosti, hoditi po vodo skozi vrata zadevnega zidu. Ker pa toženka sama pravi, da je tožitelj stavbo natančno uže zgotovil po vložnem načrtu pod D ad I, in ker niti ne trdi, da rečeno služnost utešnjuje nova stavba ali jo celo nemogočo stori, pač pa sama poudarja, da jej je tožitelj izročil ključ, kakor je obljubil v zapisniku pod B ad I, ker torej priznava, da zadevna služnost ni nikaka ovira nameravani in odnosno uže zgotovljeni novi stavbi, zato je jasno, da je dotični ugovor neutemeljen gledé na to, da je s pozivno tožbo samo na sebi moči za-

hte vati in se je v resnici tu tudi zgol zahtevalo, naj hvalisalec provede svoje, stavbi protivne, torej stavbo ovirajoče pravice; naj bi se provedle pravice, katere stavbe nič ne ovirajo, take zahteve torej niti ni in je tudi ne more biti po §-u 72. obč. sod. reda. Po tem takem nima veljave ugovor toženkin, da je tožba zoper njo zato nedopustna, ker je posestnica služnostne pravice; saj tožitelj samo zahteva, naj toženka provede svojo dozdevno pravico, da sme zabraniti stavbo.

Tožbeni zahtevi je torej bilo ugoditi in toženko, ker je popolnem podlegla, obsoditi, da mora povrniti tožitelju vse tožbene in sodne troške (§ 24 zak. z dné 16. majnika 1874, št. 69 drž. zak.)

Na apelacijo toženke je višje dež. sodišče v Gradci z odločbo z dné 25. majnika 1892, št. 4243 prvosodno razsodbo popolnem potrdilo iz njenih istih, zakonu in stvari prilegajočih se razlogov, katerih apelacijske pritožbe nikakor niso pobile. Pripomnilo se je glede tega, da bi toženka bila utešljena, če zvršuje služnostno pravico: Ker tožitelj dotično pravico toženki pripoznava, a zanika utešjenje po stavbi, mora potem toženka razložiti v pozvani tožbi, da jej stavba utešnjuje zvrševanje služnosti, ni moči pa tega pretresati v le tej pravdi; trdila ni toženka, da jej zvrševanje povse ovira nova stavba.

Izvenredni reviziji toženke na jvišje sodišče z odločbo z dne 28. septembra 1892, št. 9241 ni ugodilo, glede na to, da sta soglasni nižji odločbi opravičeni, kakor sta utemeljeni

d) Rešitev prošnje, da bi se preložil narok za položitev prisege, pristojna samo pravnemu, ne pa rekvirovanemu sodišču

Na rekvizicijo dež. sodišča v H. je okrajno sodišče v P. določilo narok za položitev glavne prisege, katero je tožena B. bila nastopila po razsodbi dež. sodišča v H. Pri tem naroku se je namesto tožene B. oglasil njen pravni zastopnik ter prosil, naj se narok preloži, češ da je B. zbolela.

Okrajno sodišče v P. je, dobivši od tožene B. zdravniško pričevalo, njeni prošnji ugodilo in narok določilo na poznejšnji dan.

Na pritožbo tožitelja A. je višje deželno sodišče ta preložitni odlok razveljavilo in okrajnemu sodišču v P. ukazalo, naj vse spise dopošlje deželnemu sodišču v H., da to sodišče odloči o

prošnji B. za preložitev naroka, kajti okrajno sodišče v P. kot rekvirirano sodišče ni bilo upravičeno, da bi o prošnji za preložitev naroka, določenega za položitev prisega, samo odločevalo, in je v to upravičeno le tisto sodišče, katero je bilo spor odločilo.

Na revizijski rekurz tožene B. je najvišje sodišče z odločbo z dné 6. julija 1892, št. 7850 potrdilo višjesodno odločbo, vzklicujoč se na višjesodne razloge.

Zahteva tožitelja A., da bi se mu povrnili troški tega postopanja, se je začasno odbila, ker tu ne gre za kak vmesni spor po smislu §a 401. obč. sod. r., nego za ukrep zastran voditve spora.

e) V menično-pravnem postopanju ni smeti zahtevati tožbene kavcije (406. obč. sod. r.).

A. je tožil B-a, da mu mora plačati menični znesek 500 gld. ter ponudil tožbeno kavcijo. Toženec je zahteval, da mora tožitelj položiti te kavcije 100 gld.

Prvo sodišče je toženčevo zahtevo odbilo, češ, da ni dopustna, ker bi bilo proti naravi menično-pravnega, po ukazu pravosodnega ministerstva z dne 25. februvarija 1850, št. 52 drž. zak. specijalno ustanovljenega postopanja, ako bi se v meničnem postopanju polagala aktorska kavcija.

Višje sodišče je toženčev rekurz odbilo, ker se naravi mandatne tožbe, s katero se tožencu naloži, da mora v treh dneh plačati ali pa svoje ugovore vložiti, nikakor ne prilega, da bi se uporabljale določbe o tožbeni kavciji, in ker to tudi drugače ne more biti, čeprav je tožitelj pripravljen položiti takšno kavcijo.

Najvišje sodišče z odločbo z dne 10. majnika 1892, št. 5539 ni ugodilo izvenrednemu rekurzu, ker ni razloga uporabljati dvor. dekr. z dne 13. februvarija 1833., st. 2593 zb. pr. zak., in ker je ukazu pravosodnega ministerstva z dne 25. januvarija 1850., št. 52 drž. zak., kakor je posneti iz njegovega uvoda, namen, da postopanje v meničnih rečeh kolikor moči oprosti ter pospeši, ker je torej zahteva rekurentova, da bi se primoralo tožitelja, naj položi tožbeno kavcijo, protivna namenu in naravi menično-pravnega, po navedenem specijalnem zakonu ustanovljenega postopanja.

f) Donesek k §§ 35. in 37. jur. norme.

Dne 23. majnika 1891. vložila sta A. in B. kot dedna naslednika po N-u, bivšem javnem družabniku firme »M-a N.« v Pragi, pri zapuščinskem sodišči prošnjo, naj bi se dovolil dokaz s pričami v večni spomin, češ, da tega dokaza potrebujeta v pravdi zaradi razodetne prisega glede na zapuščino N-ovo zoper M-a drugega javnega družabnika firme »M. N.« v Pragi.

Mestno deleg. o k r a j n o sodišče za Staro mesto in Jožefovo v Pragi je to prošnjo zavrnilo po §§ 35. in 37. jur. n. zaradi nepristojnosti, češ, da temu sodišču ne pristojata razsojati glavno stvar v sporu, ki se naj prične proti N-u, ne gre niti za dedno nasledstvo, niti za poslednjo voljo, niti za dedni dogovor, niti za iztirjanje zapuščinske tirjatve niti za volilo ali za darilo za slučaj smrti, in tudi M. ni dedič zapuščine N-ove, kakor tudi priče, katere bi bilo zaslišati, ne prebivajo v okrožji sodišča (§ 35 odstavek 2. jur. n.), tako da prošnja ni utemeljena v zakonu.

Pritožbi dednih naslednikov A. in B. je ugodilo v i š j e dež. sodišče, predrugacilo izpodbijani odlok, češ, da nepristojnost ni jasna, in zaukazalo je mestnemu delegovanemu okraj. sodišču, naj posluje, kajti le tedaj, kedar se nepristojnost sodišča gotovo utemeljena kaže, je uradoma zavrniti, tega pogoja pa tukaj ni, ker se pri mestnem delegovanem sodišči razpravlja zapuščina N-ova, za katere ostalo imetje uprav gre.

Na revizijsko pritožbo M-ovo je n a j v i š j e sodišče z odločbo z dne 15. septembra 1891. št. 22.815 potrdilo drugosodno odločbo zategadelj, ker zapuščino N-ovo ta čas razpravlja mestno delegovano sodišče za Staro mesto in Jožefovo, ker naj se zaprošeni dokaz v večni spomin po trditvi prositeljevi upotrebi le v sporu, ki bode zoper M-a zaradi razodetne prisega, ta razodetna prisega pa ima za predmet imetje, v zapuščino N-ovo spadajoče, in torej glede na to, in na določbe §§ 35 in 37 jur. n. nepristojnost mestnega okrajnega delegovanega sodišča za Staro mesto in Jožefovo ni jasna in ker končna trditev revizijske pritožbe, da so tožbe, spadajoče v pristojnost zapuščinskega sodišča, taksativno navedene v § 37. jur. n. in da tožbe po §-u 220. obč. sod. reda ni šteti med te tožbe, ni utemeljena niti v besedilu §-a 37. jur. n., niti v njegovem smotru.

g) Dopustno ni izvoliti si drug eksekucijski način namestu tistega, ki ga določa obči sodni red po kakovosti eksekucijskega objekta (§ 321 obč. sod. r.) — Eksekutivna sekvestracija plodov kakega posestva glede na določbo §-a 3. zakona z 10. junija 1887, št 74 drž. zak.

Da biiztirjal svojo tirjatev proti B. je A. poprosil : 1. eksekutivne sekvestracije vžitka, ki je nasprotnici B pripadel na posestvu; 2. eksekutivne sekvestracije pravice, pristojajoče nasprotnici B na vrednotah, nahajajočih se »in deposito«, — oboje z utesnitvijo §-a 822. obč. drž. zak.

O k r a j n o sodišče Mariborsko na l. bregu je z odlokom s 14. septembra 1891, št. 12949 ugodilo obema točkama prošnje.

Na rekurz je v i š j e dež. sodišče v Gradci z odločbo z dne 21. oktobra 1891, št. 9988 potrdilo prvosodni odlok, kar se tiče točke prve, a predrugáčilo ga je glede točke druge tako, da se ta prošnja zavrača, in sicer iz naslednjih r a z l o g o v :

Ni dvomiti, da ima lastnik posestva pravico dobivati plodove in koristi iz njega tudi tedaj, ako so na njem hipotekarna bremena. Utešnjena je ta pravica samo glede plodov, kateri se za časa kake eksekutivne dražbe nahajajo na posestvu, tako da jih je torej smatrati za ob jednom s posestvom na dražbo postavljene, ker so pritiklina posestva (§ 295 obč. drž. zak.). Dopustna je torej z le-to utesnitvijo, zastran katere se pa tu ne vpraša, eksekutivna sekvestracija tudi glede na določbo §-a 3. zakona z dne 10. junija 1887, št. 74 drž. zak. Rekurentinji, kot fiducijarni dedni naslednici zapustnika C, pristojajo po §-u 613 obč. drž. zak. lastnina na zapuščinskih posestvih, če tudi utešnjena, s pravico, dobivati iz njega plodove in koristi, in tako se lahko zemljeknjižnemu vpisu po §-u 320 obč. sod. r. zadosti z zemljeknjižno zaznambo eksekutivne sekvestracije, o kateri govori § 20 zemlj. zak. Sicer so pa posestva, o katerih je tú govor, tudi poslopja, ki donašajo na leto 148 gld. bruto-zakupščine in le-té ni smatrati za pritiklino po smislu §-a 3. zak. z dne 10. junija 1887, št. 74 drž. zak., tako da je na vsak način podvržena sekvestraciji. Pač pa ni dopustna zaprošena eksekutivna sekvestracija vžitka, kateri eksekutinji B. pristojajo na deponovanih vrednotah, kolikor te vrednote sploh donašajo obresti, ker je eksekucijo na to moči voditi le po zapovedi §-a 321. obč. sod. r. z eksekutivnim prisojilom.

Na revizijski rekurz A-ov zoper višjesodno odločbo, preminjajočo drugo točko prvosodnega odloka, je na javni sodišče z odločbo z 10. majnika 1892, št. 5783 potrdilo višjesodno odločbo gledé na to, da dohodki iz sodno deponovanih vrednot, kolikor o njih more biti govora, sestojajo v denarji, a za ta slučaj se v §-u 321. obč. sod. r. označuje kot način eksekucije izrecno prisoditev dohodkov po zahtevi tožiteljevi, ni pa dovoljeno, da bi se namestu načina eksekucije, kakeršni določuje obči sodni red po kakovosti eksekucijskega predmeta, izbral drugi način, tako da tudi ne more biti govora o analogni uporabi dvor. dekreta z dne 27. oktobra 1797, št. 385 zb. pr. zak. na le-ta slučaj.

4) Posamezni občanje nimajo pravice rekurza zoper sodni odlok, s katerim se dovoli zemljeknjižni prepis občinske lastnine na kupca.

Okrajno sodišče v Šoštanji je z odlokom z dne 13. aprila 1892, št. 1830 dovolilo na prošnjo Ivana Š. Franca V. in Ivana M. kot zastopnikov trga Šoštanskega, da se po kupni pogodbi z dne 11. aprila 1892. l. v zemljiški knjigi odpiše zemljiška parcela št. 136 in 137 od posestva vlož. št. 249 v kat. občini Šoštanjski, da se otvori nov zemljeknjižni vložek št. 297 in 298 iste kat. občine, ob enem preneso vanj zastavne pravice in vknjiži lastninska pravica pri prvem posestvu za Ivana H., a pri drugem za Marijo H.

Rekurz Martina V. in Franca G. zoper ta odlok je višje dež. sodišče v Gradci z odlokom de intim. 19. avgusta 1892, št. 3949 odbilo, ker rekurenta nista bila legitimovana iz naslednjih razlogov: Če je tudi po §-u 75. zakona z 2. majnika 1864, št. 5 dež. zak. za Štajersko, kedar se kaj odda od glavnega imetja občinskega, treba sklicati skupščino občanov, kateri imajo pravico voliti, da glasujejo ob odborovem predlogu, vender zato posamezni občanje nimajo pravice rekurirati zoper sodni odlok, s katerim se dovoli po pogodbi, sklenjeni od občinskih zastopnikov, vknjižba lastnine za kupca pri nepremični, poprej kot last občine vpisani stvari, in sicer zato ne, ker posamezni občanje niso solastniki občinskega imetja. Pri vložku št. 249 kat. občine Šoštanjske niso občanje, ampak je tržka občina Šoštanjska vknjižena kot lastnica.

Zategadelj pravica rekurza ne more pristojati posameznim občanom, nego jedino le občini sami po njenih upravičenih zastopnikih ali pa okrajnemu zastopu, v čigar področje po §-u 85. občinskega zakona spada, da nadzira upravo imetja in odobruje oddajanje tega imetja.

Kazensko pravo:

a) Tudi za podpomoč po §-u 214. in 307. kaz. zak. velja načelo, da poznejšnja udeležba pri kaznivem dejanji (§ 6 kaz. zak.) ustanovi še le tedaj hudodelstvo, če se nanaša na kako hudodelstvo.

Ivana in Uršulo H. je okrožno sodišče Celjsko z rzsodbo z dne 18. junija 1891. št. 6975 spoznalo, da sta kriva hudodelstva podpomoči po §-u 214. kaz. zak., ker sta zasledujočim žandarmom povedala neresnico, da bi prikrla brata Antona in Valentina L., dasi sta bila zvedela, da sta ta brata preganjana zaradi hudodelske tatvine. Ugovor obtoženčev, da se je tatvina bratov L. po kazenski, proti njima storjeni rzsodbi pozneje izkazala kot prestopok in da je zaradi tega moči uporabiti le § 307 kaz. zak., je okrožno sodišče pobilo s tem, da sta obtoženca odgovorna po §-u 214. kaz. zak., ker sta, kakor dognano, za časa storjenega dejanja morala misliti, da na brata L. leti sum hudodelske tatvine.

Kasacijski dvor, do katerega sta se Ivan in Uršula H. obrnila za odločbo po §-u 281, šte. 10 kaz. pr. r., je z odločbo z dne 17. oktobra 1891, šte. 9668 spoznal, da sta kazniva le po §-u 307. kaz. zak.

Razlogi.

Ničnostna pritožba je utemeljena. Nazor sodnega dvora, ki je zastopan v razlogih rzsodbe, češ, da je po §-u 214. kaz. zak. »hudodelec« tist, ki je preganjan zaradi suma, da je storil hudodelstvo, in da zategadelj zadoščuje, če je kdo kot »hudodelec« obdolžen, ne glede na to, kako izteče dotična kazenska pravda, ta nazor je pravopomoten. Da delikta podpomoči in udeležbe, stoječa na dispozitivnih normah §-u 6. kaz. zak., ustanovljata kazniva dejanja, katera je samostalno presojati, je le toliko res, ker sta zanja postavljena samostojna kazenska stavka in ker je storilce smatrati za prouzročitelje posebnega kaznivega dejanja, pri katerem zopet lahko nastopi pomoč, poskus itd. sploh. Toda da bi podpomoč (udeležba)

bila popolnem samostojna proti tistemu hudodelstvu, katero se je pospešilo, o tem uže po stvari sami na sebi ne more biti govora, in kaj takega tudi kazenski zakon ne pripoznava. Pač pa je, in to je glede na podpomoč po §-u 214 kaz. zak. odločilno, zakonovo načelo, izhajajoče iz primerjanja določeb §§ 214 in 307 kaz. zak., to, da je pomaganje po storjenem hudodelstvu, vedno tudi hudodelstvo, kedar se godi pri storjenem hudodelstvu da pa je prestoppek, če se godi glede na kak pregrešek ali pa prestoppek. Iz tega izhaja, da je prvi pogoj hudodelstvu podpomoči v smislu §-a 214. kaz. zak. procesualno dognana storitev hudodelstva. Ker pa je okrožno sodišče Celjsko z rzsodbo z dne 27. majnika 1891, št. 8817 spoznalo, da sta Anton in Valentin L., katerima sta obtoženca, kakor je dognal sodni dvor, dajala podpomoč, kriva le prestopka in sicer Anton L. tatvine po § 460 kaz. zak. in Valentin L. le deležnosti tatvine po § 464 kaz. zak., zato ustanovlja obsodba Ivana in Uršule H. zaradi hudodelstva po § 214 kaz. zak., namestu zaradi prestopka po § 307 kaz. zak., ničnostni razlog, na kateri se vzklicujeta. Ugoditi je torej bilo ničnostni pritožbi.

b) Hudodelstvo odpeljanja (§ 96. kaz. zak.) ni, če se nedoletnica z njeno voljo odvede iz kraja, kateri je zanjo odbrala upravičena nezakonska mati, — v ta namen, da se zopet k materi povrne.

F. F. je bil od deželnega sodišča Tržaškega z rzsodbo z dne 11. septembra 1891, št. 4272 oproščen od obtožbe zaradi hudodelstva odpeljanja. Ničnostno pritožbo državnega pravdnštva zoper to rzsodbo je kasa cijski dvor zavrgel z odločbo z dne 9. januarija 1892, št. 13353 iz naslednjih razlogov:

Po pravici trdi ničnostna pritožba, da je početje obtoženca F. F., katerega sodni dvor pač ni dognal povse na drobno, bilo zvijačno proti Ferdinandu G., oskrbniku nedoletne C. C. Vzlic temu pa ni utemeljena pritožba, upirajoča se na § 281, šte. 9. kaz. pr. reda. Če tudi je obtoženec nedoletno C. z zvijačami odvedel iz hiše F. G-a v Trstu, kateremu jo je bila v oskrbo izročila njena nezakonska mati, vender se je to zgodilo, kakor je dognal sodni dvor, samo v ta namen, da bi se dekle povrnilo v Benetke k svojej

materi in da bi se tako tej materi prepustila odločitev nadaljnje usode dekletove, zlasti pa vprašanja, ali naj se obtoženec in C. C. v zakon vzameta. V le-tem ni najti objektivnih znakov za hudodelstvo odpeljania; spoznavajoče sodišče se zgol natančno izraža, ko oprošča obtoženca češ, da nedostaje hudobnega namena. V obstoj odpeljania privoljujoče nedoletnice je treba, da odpeljanka pride v položaj, v katerem o njej ne določuje več volja upravičenih, nego volja neupravičenih oseb. Res se po besedah zakona in po stvari sami na sebi hudodelstvo odpeljania stori tudi s tem, da se varovanec odvzame svojemu oskrbniku; in celo roditelji se lahko storé krive tega hudodelstva po odpeljani svojega otroka, če nimajo pravice vzgojati otroka in svojeoblastno posežejo v pravno območje tistih oseb, katerim je po oblastvenem ukrepu nadzirati in vzgojati otroka. Tù pa je otroka C. C. mati, ki po š-u 168. obč. drž. zak. izvršuje pravico vzgoje proti temu otroku, spravila v hišo F. G-a; oblast tega F. G-a, nadzirati nedoletno C. C., ni izvirala iz svoje pravice ali iz oblastvenega, od materine volje nezavisnega naloga, nego imela je mati — sosebno, ker se sodno postavljeni varuh L. L. ni čisto nič zmenil in ničesar vplival na materine ukrepe gledé hčeri — popolno pravico, da je svojo hčer sméla vsak hip vzeti iz hiše G-ove in jo spraviti kje drugje. To je bistveno za presojanje delovanja obtoženčevega; kajti če je odvzel deklé G-u in je peljal k materi (iz katerega koli razloga), on s tem dekleta ni umaknil volji upravičenke, in to je mati sama, ker je G. oskrboval dekle samo po nalogu materinem. V istini je bilo materi tudi še po tem ravnanji lahko, otroka poslati zopet k G-u, in ona je to tudi storila. Ker se torej tù ni izjalovila pravica, ki pristojna materi in jo izvršuje G., da namreč hčer vzgoja in nadzira, zato je ta sodba popolnem utemeljena. Prav ni, da ničnostna pritožba vidi v tem, ker je obtoženec vzel G-u dekle le zato, da jo je peljal k materi v Benetke samo zadnji, za kazensko pravno obsodbo dejanja brezpomembni smoter obtoženčev, češ, da je hudodelstvo uže dovršeno, ko se je dekle odpeljalo iz Trsta. Kajti, kakor je dognala razsodba, obtoženec se je odpeljal iz Trsta z namenom, ki ga je uže poprej imel, da bi namreč nedoletno C. C. spravil k njeni materi, ni pa še le kasneje le-tega sklenil. Če pa po tem takem obtoženec ni nikoli imel namena, da bi dekle odtegnil materini oblasti, mari je imel le namen, prepustiti materi, naj ukrene

ob usodi hčerini, in če se je tudi v istini zgodilo samo to, potem je treba, če se hoče prav presoditi dejanje, zbrati vse te okolnosti, ne pa jih uvaževati vsako sebi. Iz teh razlogov bilo je zavreči ničnostno pritožbo državnega pravdnštva.

Razne vesti.

V Ljubljani dne 15. novembra 1892.

— (Osobne vesti.) Odlikovana sta: predsednik višjemu dež. sodišču v Gradci, tajni svètnik dr. Jos. vitez Waser z redom železne krone prve vrste o priliki, ko je na svojo prošnjo bil stalno vpokojen; podpredsednik višjemu dež. sodišču v Gradci H. vitez Schmeidel s komturnim križem Fran-Josipovega reda. — Imenovani so: predsednik dež. sodišču v Gradci I. grof Gleispach višjesodnim predsednikom za višje dež. sodišče v Gradci; višjesodni svètnik dr. M. pl. Pflügl višjim državnim pravdnikom pri višjem deželnem sodišči v Gradci; okr. sod. pristav v Mariboru A. Liebisch okrajnim sodnikom v Ormoži; avskultant dr. Jak. Toplak okr. sod. pristavom v Idriji. — Premeščen je okr. sodnik dr. I. Pevetz iz Ormoža v Ptuj. — Umrli je dne 9. t. m. Fr. Erhouniz, notar v Ribnici, v 44. letu svoje dobe.

— (Umrli.) Dne 20. pret. m. umrl je v Aussee tajni svètnik in vpokojeni sekcijski načelnik dr. August baron Wehli, porojen 1810. l. v Pragi. Pokojnik je kot sekcijski svètnik v ministerstvu notranjih rečij, imenovan 1851. leta, poskrbel legislativne in administrativne novine glede podložništva in fevdalnih razmer, glede razbremenitve zemljišč, odveze od služnostij i. t. d. Zato je, sin trgovca, dobil plemstvo. Pozneje je kot mimisterijalni svètnik vodil oddelek za ustavo ter je njegova naloga bila, da je ves ustavni mehanizem na novo priredil, da je pripravil volitve, osnoval načrte zakonom in sprožil ves aparat. Pod Giskro 1869. l. je postal sekcijski načelnik, leto pozneje baron in dne 30. oktobra 1871. l., ko je odstopil grof Hohenwart, prevzel je začasno vodstvo ministerstva za notranje reči. Leta 1873. je stopil v pokoj in bil od l. 1876. naprej dosmrtni član gospodske zbornice. — Dne 23. pret. m. je v Gotinkah umrl dr. G. A. Soetbeer, star 78 let, profesor državnih znanostij in sosebno kot avtoriteta sloveč v vprašanih denarne veljave. — Dne 24. pretek. meseca je umrl na Smihovem prof. dr. Anton Gindely, porojen l. 1829. v Pragi. Leta 1862 je postal Gindely izvenredni profesor avstrijske zgodovine na Praškem vseučilišču ter deželni arhivar, a l. 1867. redni profesor. Ko se je Praško vseučilišče razdelilo, dodeljen je bil nemški univerzi. Bil je redni član akademije Dunajske, kakor tudi akademije češke. Kot zgodovinar si je pridobil sloveče ime, zlasti po svoji redki objektivnosti. Na pravniško polje segajo njegova dela: „O cechovním zřízení v Čechách od XVI. až do XVIII. století“ v češkem „Pravniku“ in „Die Entwicklung des böhmischen